

Từ Hải Ngoại Về Cứu Trợ: Rời Bàn Thượng Với Niềm Vui

LGT: Đây là bài thứ 5 và là bài kết thúc loạt bài viết về chuyến đi của Tin Lành hải ngoại, do mục sư Nguyễn Xuân Bảo chỉ huy, về VN cứu trợ người nghèo. Theo dự tính, đoàn từ thiện của Giáo Hội Tin Lành Trưởng Lão phải rời làng phong Đak-Dring sớm hơn để kịp chạy về Đăk-Kia nhưng tình cảm lưu luyến của dân làng Đak-Dring nên mãi đến 11 giờ 30 đoàn mới tới được trại phong Đăk-Kia.

Nằm trong địa phận thị xã Kontum làng phong Đăk-Kia có 185 gia đình đang sinh sống nơi đây phần đông là người dân tộc thuộc nhiều sắc dân khác nhau. Trước năm 1975 làng phong này do các nữ tu Công giáo quản trị nay thuộc về chính quyền thị xã. Người dân trong làng được cung cấp mỗi tháng gần 100 ngàn đồng Việt Nam. Cũng như bao nhiêu làng phong mà chúng tôi đi qua, phần lớn sống được là nhờ lòng từ thiện của nhiều hội đoàn, đoàn thể đến ủy lạo. Chỉ khác là tại Đăk-Kia thì được nhiều đoàn đến thăm viếng hơn vì nằm ngay trong thị xã tuy vậy đời sống cũng nghèo đói, lạc hậu không khác gì nhau. Tỷ lệ sinh đẻ của Đăk-Kia có phần nhiều hơn những nơi khác, bác sĩ trưởng trại cho biết là mấy năm trước khi Bộ Trưởng Y-tế Việt Nam đến thăm có chỉ thị khuyến khích hạn chế sinh đẻ mà trong đó phương thức "đặt vòng" được chú ý nhiều nhất, nhưng chỉ một thời gian. Sau thì hầu như tất cả người được đặt vòng đều lặn lẽ ra ngoài lấy ra. Dĩ nhiên là cán bộ y tế của làng phong đã dùng đủ mọi biện pháp nhưng cuối cùng cũng chịu thua. Bây giờ chỉ còn một điều là khuyến khích phụ nữ có thai chậm lại và lập gia đình càng trễ càng tốt. Khi chúng tôi đến đã gặp ít nhất 3 phụ nữ đẻ con sau vai đến lãnh gạo chỉ ở lứa tuổi chừng 17-18 và trong số 185 hộ đến nhận gạo chúng tôi thấy rất ít thanh niên, toàn là người già, phụ nữ. Tội nghiệp nhất là họ lại mang trước ngực một cháu bé, sau lưng một chiếc gùi để cõng bao gạo nặng 25kg. Đem thắc mắc này ra hỏi thì một cán bộ trong trại mới cho hay về một tệ nạn khác khiến cho cán bộ quản lý trại đau đầu không ít là chuyện uống rượu của thanh niên, đến độ MS Bảo đứng phát gạo hề thấy ai đựng con trên lưng đều được cho 4-5 chục ngàn với lời dặn dùng để mua sữa cho em bé. Nhưng bác sĩ đứng cạnh lắc đầu cười buồn cho biết là thế nào rồi cũng bị "thằng chổng" lấy đi uống rượu, hiếm có gia đình nào thực hiện được lời dặn này. So với trại phong Đak-Dring thì dân trong làng phong Đak-Kia khôn ngoan, láu lỉnh hơn vì sống gần thành phố, được thường xuyên có các phái đoàn đến thăm viếng. Họ tiếp xúc được với những cái "văn minh" của người kinh và dĩ nhiên cái xấu bao giờ cũng được "học tập" nhanh hơn cái tốt, nói cho cùng thì cái tốt theo quan niệm của chúng ta đối với người dân tộc mà lại là người dân tộc bị đẩy vào tận đáy của xã hội thì phỏng có ích lợi gì cho họ. Ví dụ như để có đủ trình độ hiểu biết của một học sinh trung học, có được đến trường, học hết cái bằng trung học thì để làm gì, họ cũng sẽ phải sống quanh quẩn trong cái khuôn viên của ngôi làng được bao bọc bằng cái bờ tường xi măng rất văn minh nhưng cũng là để khẳng định cái vai trò "công dân hạng 2 hạng 3" một cách rõ nét hơn mà thôi. Niềm vui của những chàng thanh niên con cháu của núi rừng Tây Nguyên hào hùng là cảm thấy mình có quyền uy, có khả năng khi được tiếp sức bằng vài chai rượu trắng, cái thời cha ông họ một mình băng rừng trong mưa bão mà không hề sợ hãi chỉ là huyền thoại đang được ra sức thổi phồng trong những trường ca của chàng Đam San, nó mờ ảo như sương khói của rừng núi là đà trên dòng sông Đak-Bla. Tâm nhìn của những người dân tộc nói chung không riêng gì trong trại phong Đak-Kia mà hầu như khắp nơi chỉ còn lại trong chén rượu giải sầu của kiếp người. Ý chí đấu tranh giờ đây là món hàng xa xỉ mà những người có địa chỉ là hai chữ "trại phong" đi trước địa danh cư ngụ sẽ chẳng bao giờ có được. Rời trại phong Đak-Kia với nỗi buồn tha thiết, mọi người có vẻ ít nói hơn cho đến khi cả đoàn dừng chân trong quán cơm Ngọc Long của Pleiku lúc hơn 1 giờ trưa. Thành phố sương mù đất đỏ một thời được mệnh danh là "Thành phố Lính" trước năm 1975 giờ đây không còn nữa. Cái cảnh "đi dăm ba phút đã về chốn cũ" hay "em Pleiku má đỏ môi hồng" đã đi vào quá khứ xa xôi. Em Pleiku ngày nay phóng xe gắn máy như diên trên đường phố đã được cải tạo, nâng cấp sau những năm được mùa khai thác nông lâm sản của thập niên 90 và nếu không sống lâu tại đây thì có thể là đi dăm ba tiếng không thể trở về chốn cũ. Cửa hàng Ngọc Long khi chúng tôi đến dày đặc xe bảng số xanh, số đỏ phải đứng chờ hết gần 15 phút mới có chỗ ngồi. Một người em nghe tin nhắn tôi ghé ăn cơm tại đây nên lật đật chạy đi mua cho 2 kg trà, 2 kg tiêu và 1 kg măng khô, anh em chỉ kịp chụp chung một tấm hình trước banner treo đầu xe làm kỷ niệm vì người dẫn đường là mục sư Dân tộc Giáo Hội